

हवा प्रदूषण (प्रतिबंध व नियमन) संदर्भात
न्यायालयीन निर्णय /आदेश /निदेश /यांच्या
अनुपालनासाठी राज्यस्तरीय समिती स्थापन
करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
पर्यावरण विभाग

शासन निर्णय क्र. सीआरटी २०१५/प्र.क्र.१०१/तां.क.-२
१५वा मजला, नविन प्रशासन भवन, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मादाम कामा मार्ग, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२
दिनांक : ०७ डिसेंबर, २०१६

वाचा :-

- १) पर्यावरण (संरक्षण) अधिनियम , १९८६ आजपर्यंत दुरुस्ती केल्याप्रमाणे.
- २) हवा (प्रदूषण प्रतिबंध व नियंत्रण) अधिनियम, १९८१ आजपर्यंत दुरुस्ती केल्याप्रमाणे.
- ३) मा. राष्ट्रीय हरीत लवाद, मुख्य खंडपीठ, नवी दिल्ली यांचा दिनांक १० नोव्हेंबर, २०१६ रोजीचा आदेश.

प्रस्तावना :-

श्री. वर्धमान कौशीक व इतर यांचा अर्ज क्रमांक २१/२०१४ आणि इतर अर्जदारांच्या गटाने भारत सरकार व इतर, यांच्या विरुद्ध मा. राष्ट्रीय हरीत लवाद, मुख्य खंडपीठ, नवी दिल्ली येथे प्रमुख शहरांमध्ये हवेच्या प्रदूषणाबाबत अर्ज दाखल केला होता.

मा. राष्ट्रीय हरीत लवाद यांच्या दिनांक १० नोव्हेंबर, २०१६ च्या निर्देशानुसार तसेच हवा प्रदूषण (प्रतिबंध व नियमन) संबंधित कायद्यांच्या तरतुदींच्या योग्य अनुपालनासाठी राज्यस्तरीय समिती गठित करण्याचे शासनाच्या विचाराधीन होते. त्यानुसार खालीलप्रमाणे शासन निर्णय जाहीर करण्यात येत आहे.

शासन निर्णय :-

अर्ज क्रमांक २१/२०१४ आणि अर्जाचे गट यांनी भारत सरकार आणि महाराष्ट्र शासनाच्या विरुद्ध केलेल्या अर्जाच्या सुनावणीवर मा. राष्ट्रीय हरीत लवाद, मुख्य खंडपीठ, नवी दिल्ली यांनी दिलेल्या निर्देशानुसार खालील प्रमाणे राज्यस्तरीय समिती गठीत करण्यात येत आहे :-

१	मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन, मुंबई,	अध्यक्ष
२	अतिरिक्त मुख्य सचिव, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय, मुंबई	सदस्य
३	प्रधान सचिव, पर्यावरण विभाग, महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय, मुंबई	सदस्य
४	सचिव, नगर विकास विभाग, महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय, मुंबई	सदस्य
५	प्रधान सचिव, गृह निर्माण विभाग, महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय, मुंबई	सदस्य
६	आयुक्त, बृहन्मुंबई महानगरपालिका, मुंबई	सदस्य
७	उपाध्यक्ष / व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य रस्ते विकास महामंडळ मर्यादित, मुंबई	सदस्य
८	महानगर आयुक्त, मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण, मुंबई	सदस्य
९	पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र, जुने परिषद सभागृह जवळ, एस.बी. मार्ग, मुंबई ४००००१	सदस्य
१०	सह पोलीस आयुक्त (वाहतूक) पोलीस आयुक्तालय, मुंबई	सदस्य

११	परिवहन आयुक्त, परिवहन विभाग, बांद्रा, मुंबई	सदस्य
१२	आयुक्त / संचालक, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, १० वा मजला, आरोग्य भवन, सेंट जॉर्ज हॉस्पिटल, मुंबई / महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय, मुंबई	सदस्य
१३	संचालक, आरोग्य सेवा, महाराष्ट्र शासन, मुंबई ३२	सदस्य
१४	सदस्य सचिव, महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ, सायन, मुंबई	सदस्य सचिव

राज्य स्तरीय समितीच्या कार्यकक्षा खालीलप्रमाणे राहतील :-

- १) सदर समिती विशेषतः उपरोल्लेखित आदेशातील तरतूदी तसेच हवा प्रदूषण (प्रतिबंध व नियंत्रण) संबंधित कायद्यातील तरतुदींचे अनुपालन करण्यासाठी जबाबदार राहिल.
- २) सदर समिती निदेशांचे अनुपालन झाले की नाही हे मूळापासून सत्यापित करेल तसेच सदर निदेश कागदावरच राहणार नाही, याची काळजी घेईल.
- ३) समितीने कृती आराखडा तयार करावा व त्याचे पूर्व वितरण करून त्याच्या अंमलबजावणीची दक्षता घ्यावी.
- ४) विशेषतः शेतीतील कचरा (agricultural residue) जाळण्यासंबंधीच्या बाबींना समितीने माध्यमांद्वारे प्रसिध्दी द्यावी. सदर कचरा न जाळण्यासंबंधीचे व त्यापासून मिळणाऱ्या फायद्यांबाबत समितीने शेतकऱ्यांना अवगत करावे. समितीने शेतकऱ्यांना जाणीव करून द्यावी की असा कचरा न जाळल्यामुळे शेतकऱ्यांना अर्थिक फायदे सुध्दा होतील.
- ५) कुठेही कचरा जाळण्यात येणार नाही, रस्त्यांचे यांत्रिकी पध्दतीने स्वच्छताकरण करणे तसेच पर्यावरणविषयक आणीबाणीच्या काळात शहरामध्ये अनावश्यक वाहतूक कोंडी न होण्यासाठी सदर समितीने विशेष कार्यदल स्थापन करावे.
- ६) एखाद्या प्रसंगी समितीच्या ध्येय धोरणांची परिणामकारक अंमलबजावणी करण्यासाठी दुसऱ्या विभागातील, अथवा संशोधन संस्थांतील अधिकारी/ तज्ज्ञ यांना आमंत्रित करण्याचे अथवा वेळप्रसंगी त्यांच्यावर समन्स बजावण्याचे अधिकार राज्य समितीच्या अध्यक्षांना असतील. अशा व्यक्ती/तज्ज्ञ यांना समितीसमोर उपस्थित राहून ती माहिती देणे बंधनकारक आहे.
- ७) सदर समितीद्वारे मा. राष्ट्रीय हरीत लवादांच्या आदेश दिनांक १०/११/२०१६ मध्ये समाविष्ट असेलेले **Independent Clause** व **General Directions** यांचे पालन केले जाईल.
- ८) राज्य स्तरीय समितीची बैठक प्रत्येक महिन्यात घेण्यात येईल.
- ९) केंद्रीय समितीच्या बैठकीच्या तीन दिवस पूर्वी राज्य स्तरीय समितीने आपला अहवाल सादर करावा.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करून देण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक २०१६११३०१०३५४७८२०४ असा आहे. हे शासन निर्णय डिजिटल स्वाक्षरीने सांक्षातिक करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यापाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(सतिश गवई)

अपर मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- १) मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई ३२
- २) मा. मंत्री (पर्यावरण) यांचे स्वीय सचिव, मंत्रालय, मुंबई ३२
- ३) मा. राज्य मंत्री (पर्यावरण) यांचे स्वीय सचिव, मंत्रालय, मुंबई ३२
- ४) मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय, मुंबई ३२
- ५) अतिरिक्त मुख्य सचिव, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय मुंबई
- ६) प्रधान सचिव, नगर विकास विभाग, महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय मुंबई
- ७) प्रधान सचिव, गृह निर्माण विभाग, महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय, मुंबई
- ८) आयुक्त, बृहन्मुंबई महानगरपालिका, मुंबई
- ९) उपाध्यक्ष / व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य रस्ते विकास महामंडळ मर्यादित, डी-२, केसी रोड, नित्यानंद नगर, ओएनजीसी कॉलनी, बांद्रा वेस्ट मुंबई ४०००५०
- १०) महानगर आयुक्त, मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण, बांद्रा कुर्ला कॉम्प्लेक्स, सी-१४ व १५ ई ब्लॉक, बांद्रा (पूर्व) मुंबई
- ११) पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र, जुने परिषद सभागृह जवळ, एस.बी. मार्ग, मुंबई ४००००१
- १२) परिवहन आयुक्त, परिवहन विभाग, बांद्रा, मुंबई
- १३) सह पोलीस आयुक्त (वाहतूक) पोलीस आयुक्तालय, मुंबई
- १४) संचालक, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय, मुंबई
- १५) संचालक, पर्यावरण विभाग, महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय, मुंबई.

**Constitution of State Level
Committee regarding prevention
and control of air pollution.**

**Government of Maharashtra
Environment Department
Government Resolution No.: CRT 2015/CR-101/TC-2
15th Floor, New Administrative Building, Hutatma Rajguru Chowk
Madam Cama Road, Mantralaya, Mumbai 400 032
Date: 07 December, 2016**

Read : -

1. The Environment (Protection) Act, 1986 amended till date.
2. The Air (Prevention and Control of Pollution) Act, 1981 amended till date.
3. Order passed by Hon'ble National Green Tribunal, Principal Bench, New Delhi dated 10.11.2016.

Introduction : -

Shri Vardhman Kaushik & Others have filed Application No.21/2014 and Group of Applications against Union of India & Ors. before the Hon'ble National Green Tribunal, Principal Bench, New Delhi, regarding air pollution in major cities.

As per the directions given by the Hon'ble National Green Tribunal on 10.11.2016, the matter regarding constitution of State Level Committee for ensuring proper implementation of the laws relating to prevention and Control of Air Pollution was under consideration, hence this resolution.

Resolution:

As per directions of the Hon'ble National Green Tribunal, Principal Bench, New Delhi in Application No.21/2014 and Group of Applications against Union of India & Ors, Government of Maharashtra constitutes State Level Committee as under :-

1	Chief Secretary, Government of Maharashtra, Mantralaya, Mumbai.	Chairperson
2	Additional Chief Secretary, Public Works Department, Government of Maharashtra, Mantralaya.	Member
3	Principal Secretary, Environment Department, Government of Maharashtra, Mantralaya,	Member
4	Secretary, Urban Development Department, Government of Maharashtra, Mantralaya.	Member
5	Principal Secretary, Housing Department, Government of Maharashtra, Mantralaya, .	Member
6	The Commissioner, Municipal Corporation of Greater Mumbai, Mumbai.	Member
7	Vice Chairman/Managing Director, Maharashtra State Road Development Corporation Ltd., Mumbai.	Member

8	The Metropolitan Commissioner, Mumbai Metropolitan Region Development Authority, Mumbai.	Member
9	The Director General of Police, Maharashtra Old Council Hall, S. B. Marg, Mumbai 400001	Member
10	Joint Police Commissioner (Traffic), Police Commissioner Office, Mumbai.	Member
11	The Transport Commissioner, Transport Department, Bandra, Mumbai.	Member
12	The Commissioner / Director, Public Health Department, 10th Floor, Arogya Bhavan, St. Gorge Hospital, Government of Maharashtra, Mantralaya, Mumbai.	Member
13	The Director, Health Services, Government of Maharashtra, Mantralaya, Mumbai-32.	Member
14	Member Secretary, Maharashtra Pollution Control Board, Sion, Mumbai.	Member Secretary

The Terms of Reference of the State Level Committee are as under:

1. The said committee shall be responsible for enforcement of the directions/ orders /judgment and the law in relation to prevention and control of air pollution more particularly judgment aforesaid.
2. The said committee shall verify that the directions are actually implemented at the ground level and would not leave the things on mere paper.
3. The committee shall prepare action plan in consonance with the advance circular the same and ensure their implementation.
4. The Committee shall publicise requisite matter through media or otherwise particular in relation to burning of agriculture residue. It will inform the farmers of the benefits and the incentives that are available to them in consonance with the orders aforereferred for not burning of agriculture residue. It should be informed to them that it is not a mere liability but could become useable asset and bring financial benefit to them.
5. The Committees shall constitute a special task force to ensure that there is not burning of wastes of any kind, roads are mechanically cleaned and there is no undue traffic congestion in the city particularly during the period of environmental emergency.
6. The Chairman of the State Committee shall be at liberty to invite or summon any officer/Expert /official from any other department or Ministry or Research Organization for carrying on the business and object of the committee more effectively. If invited no officer/expert of any department or Ministry or Research Organization would avoid to appear before the Committee and provide its required input.

7. The Committee shall comply with the Independent Clause and General Directions stipulated in the Hon'ble NGT Order dtd.10/11/2016.
8. The state level committee shall hold its meeting every month.
9. The State Level committee shall submit its report to the Centralized committee at least three days in advance to the date of meeting of that committee.

This Government resolution of Maharashtra Government is available at the website www.maharashtra.gov.in. Reference no. for this is 201611301035478204. This order has been signed digitally.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra.

(Satish Gavai)

Additional Chief Secretary
Environment Department,
Government of Maharashtra

Copy forwarded to :

1. Principal Secretary to Hon'ble Chief Minister, Mantralaya, Mumbai 32
2. Personal Secretary to Hon'ble Minister (Environment), Mantralaya, Mumbai 32
3. Personal Secretary to Hon'ble State Minister (Environment), Mantralaya, Mumbai 32
4. Chief Secretary, Government of Maharashtra, Mantralaya, Mumbai 32
5. Additional Chief Secretary, Public Works Department, Government of Maharashtra, Mantralaya, Mumbai-400 032.
6. Principal Secretary, Urban Development Department, Government of Maharashtra, Mantralaya, Mumbai-400 032.
7. Principal Secretary, Housing Department, Government of Maharashtra, Mantralaya, Mumbai-400 032.
8. The Commissioner, Municipal Corporation of Greater Mumbai, Mahapalika Marg, Mahapalika Bhavan, Fort, Mumbai – 400 001.
9. Vice Chairman/Managing Director, Maharashtra State Road Development Corporation Ltd., D-2, KC Rd, Nityanand Nagar, ONGC Colony, Bandra West, Mumbai-400 050.
10. The Metropolitan Commissioner, Mumbai Metropolitan Region Development Authority, Office Building, Bandra-Kurla Complex, C-14 & 15, E Block Bandra (East), Mumbai
11. The Director General of Police, Maharashtra, Old Council Hall, S.B.Marg, Mumbai 400001.
12. The Transport Commissioner, Transport Department, New Administrative Bldg., 4th Floor, Govt. Colony, Bandra, Mumbai.
13. Joint Police Commissioner (Traffic), Police Commissioner Office, Mumbai.
14. The Director, Public Health Department, Government of Maharashtra, Mantralaya, Mumbai.
15. The Director, Environment Department, Government of Maharashtra, Mantralaya, Mumbai-32.